

Agnieszka Panasiewicz

PRZESŁANKI PRAWNE ZARZĄDZANIA RYZYKIEM ŚRODOWISKOWYM

Rozwój gospodarczy i cywilizacyjny stwarza coraz to nowe zagrożenia dla środowiska. W wyniku ożywionej działalności człowieka w środowisku naturalnym zachodzi wiele zmian, które, niestety, często są nieodwracalne. Szczególnie niebezpieczne dla stanu środowiska naturalnego są nagłe wypadki, jak np. awarie i katastrofy przemysłowe. W ostatnich latach do tego rodzaju zdarzeń dochodzi coraz częściej, co jednocześnie stwarza niebezpieczeństwo negatywnego wpływu na zdrowie ludzkie oraz środowisko naturalne. Do większych katastrof ekologicznych, jakie wydarzyły się na świecie w ciągu ostatnich 30 lat można zaliczyć:

- uwolnienie dioksyn w Seveso we Włoszech w 1976 r.,
- awarie w Bhopalu w Indiach w 1984 r.,
- pożar magazynu chemicznego w Bazylei i skażenie wód Renu w 1986 r.,
- awarię reaktora jądrowego w Czarnobylu w Rosji w 1988 r.

Reakcją na wypadki z lat 70. i 80. było ukierunkowanie prawodawstwa światowego na kwestię zapobiegania podobnym wypadkom i ograniczania ich konsekwencji dla człowieka i środowiska. Szczególnie duży wpływ na zmianę podejścia do problemu nadzwyczajnych zagrożeń środowiska miała katastrofa w Bhopalu, gdzie doszło do uwolnienia 50 000 funtów metyloizocyjanianu, który w bardzo szybkim czasie rozprzestrzenił się na dużym obszarze i doprowadził do śmierci ok. 2000 osób i zachorowania ok. 200 000 osób. Stale zwiększająca się liczba awarii przemysłowych, a co za tym idzie, rosnąca skala negatywnych skutków spowodowały, że na całym świecie zaczęto poszukiwać rozwiązań, które pozwoliłyby zmniejszyć prawdopodobieństwo wystąpienia katastrofy, awarii przemysłowej. W sferze ochrony środowiska naturalnego wprowadza się coraz to nowe instrumenty służące jego ochronie, które jednocześnie mają się przyczynić do zmniejszenia prawdopodobieństwa wyrządzenia szkody w środowisku naturalnym. W działaniach zmniejszających wystąpienia katastrofy ekologicznej szczególnie duże znaczenie ma wczesne wykrycie ryzyka wystąpienia awarii, przewidzenie jego skutków oraz opracowanie programu obchodzenia się z tym ryzykiem. Dużą rolę w tym zakresie odgrywa proces zarządzania ryzykiem środowiskowym, dlatego w poszczególnych krajach zaczęto opracowywać regulacje prawne, które zobowiązują określone podmioty gospodarcze i jednostki rządowe do przeprowa-

dzania analizy ryzyka oraz opracowywania planów zapobiegania lub minimalizowania jego skutków, przeprowadzania procesu zarządzania ryzykiem środowiskowym. Celem niniejszego artykułu będzie omówienie najważniejszych przepisów prawnych, których wprowadzenie miało wpływ na rozwój procesu zarządzania ryzykiem środowiskowym.

Rozwój procesu zarządzania ryzykiem rozpoczął się na początku lat 70. Początkowo proces zarządzania ryzykiem dotyczył nie sfery środowiska naturalnego, lecz wyłącznie sfery ekonomicznej przedsiębiorstwa. Jednak ze względu na stały wzrost zanieczyszczenia środowiska, który wpływa niekorzystnie nie tylko na środowisko, ale również na zdrowie człowieka oraz prowadzoną przez niego działalność gospodarczą, dostrzeżono konieczność zastosowania tego procesu również w ochronie środowiska. Zarządzanie ryzykiem środowiskowym można określić jako działania, których celem jest wyeliminowanie lub obniżenie ryzyka do wielkości akceptowanej [3, s. 30]. Podobnie jak w przypadku zarządzania ryzykiem, stosowanego w sferze ekonomicznej przedsiębiorstwa, proces zarządzania ryzykiem środowiskowym jest połączeniem oszacowania ryzyka i kontroli ryzyka, dlatego powinien się składać z dwóch następujących faz:

- 1) analizy ryzyka,
- 2) kontroli ryzyka.

Na fazę analityczną zarządzania ryzykiem, w której dokonuje się dogłębnej analizy ryzyka, składają się dwa etapy: etap identyfikacji i etap oceny ryzyka.

Analiza ryzyka jest procesem, w którym bada się dwa główne składniki ryzyka, a mianowicie narażenie i skutki, oraz zachodzące między nimi relacje [6]. Jej podstawowym celem jest zebranie informacji i danych, które pozwolą następnie na określenie reakcji środowiskowych na czynnik stresogenny. W analizie tej stosuje się metody ilościowe i jakościowe, w celu scharakteryzowania ryzyka narażenia na określoną substancję zanieczyszczającą (ocena narażenia i prawdopodobieństwa wystąpienia negatywnych skutków). Na tym etapie procesu zarządzania ryzykiem środowiskowym wykorzystuje się wiedzę z różnych dziedzin naukowych, np. toksykologii, medycyny, nauk o środowisku.

Drugą fazą procesu zarządzania ryzykiem środowiskowym jest faza kontroli, która polega na określeniu dalszych sposobów obchodzenia się ze zidentyfikowanym ryzykiem. Na tym etapie podejmuje się także działania, które mają zabezpieczyć daną organizację przed ryzykiem.

Jak już wspomniano, zarządzanie ryzykiem środowiskowym odgrywa bardzo istotną rolę w zmniejszaniu prawdopodobieństwa wystąpienia awarii bądź katastrofy ekologicznej. To sprawiło, że zajęto się opracowaniem przepisów prawnych, które zobowiązują określone podmioty do przeprowadzania tego procesu.

Najszybciej zajęto się tym w Stanach Zjednoczonych. Po katastrofie w Bhopalu w Indiach Kongres Stanów Zjednoczonych przyjął następujące ustawy:

- w 1995 r. ustawę o ochronie środowiska – Environment Protection Act,
- w 1986 r. ustawę o tworzeniu planów przeciwdziałania awariom oraz o prawie społeczności lokalnej do informacji (Emergency Planning and Community

Right-to-Know Act, znany także jako Title III Superfund Amendments and Reauthorization Act), wprowadzającą wiele zmian w zakresie przeciwdziałania awariom przemysłowym, a w szczególności:

1) powołującą Państwową Komisję Przeciwdziałania Awariom i jej lokalne komitety,

2) włączającą do obowiązków najniższych szczebli władzy przeprowadzanie identyfikacji ryzyka awarii oraz opracowywanie działań zmierzających do jego ograniczenia,

3) zobowiązującą hrabstwa do opracowania planów zapobiegania awariom oraz do przeprowadzania akcji uświadamiających lokalną ludność o istniejących zagrożeniach [8, s. 5-6].

- w 1990 r. zmienioną ustawę o ochronie powietrza – Clean Air Act Amendments (CAAA), zobowiązującą Amerykańską Agencję Ochrony Środowiska (EPA) do wydania przepisów regulujących zasady i procedury przeciwdziałania awaryjnym uwolnieniom do otoczenia niebezpiecznych substancji chemicznych. Celem wprowadzenia tych przepisów była ochrona przed skutkami awarii chemicznych ludności poza zakładem oraz środowiska naturalnego. W związku z tym w latach 1990-1993 zostały przygotowane przepisy zawierające postanowienia dotyczące zapobiegania awariom chemicznym. Opublikowano je w styczniu 1994 r., a weszły one w życie 2 marca 1994 r. Jednocześnie w rozporządzeniu tym zapowiedziano wprowadzenie przepisów dotyczących wymagań wobec zarządzania ryzykiem. Przepisy te zostały wprowadzone w 1996 r.

Podobnie jak w Stanach Zjednoczonych, również w krajach Unii Europejskiej szybko dostrzeżono konieczność podjęcia działań, które pozwoliłyby na zmniejszenie prawdopodobieństwa wystąpienia awarii przemysłowej i minimalizowanie szkód spowodowanych działalnością człowieka. Dostrzeżono, że osiągnięciu tych celów może służyć zastosowanie procesu zarządzania ryzykiem środowiskowym, dlatego rozpoczęto opracowywanie przepisów prawnych, na mocy których określone podmioty prowadzące działalność gospodarczą zostały zobowiązane do przeprowadzania tego procesu. O dużej randze zarządzania ryzykiem środowiskowym może świadczyć to, że w V Programie Środowiskowym Unii Europejskiej umieszczono jako jedno z zadań usprawnienie oceny ryzyka i zarządzania nim. Jednocześnie stwierdzono, że jest to zadanie o dużym znaczeniu społecznym [8, s. 7].

Wzrost zainteresowania problematyką analizy ryzyka i jego kontroli uwiadcza się również w dyrektywach oraz konwencjach międzynarodowych, do których przystąpiły państwa członkowskie UE. Na ich mocy określone podmioty są zobowiązane do przeprowadzania analizy ryzyka i opracowywania planów na wypadek awarii bądź katastrof ekologicznych. Zdaniem autorki szczególne znaczenie dla rozwoju procesu zarządzania ryzykiem środowiskowym miały następujące dyrektywy:

- dyrektywę „Seveso” (dyrektywa Rady 82/501/EWG) z 24 czerwca 1982 r. o zagrożeniach poważnymi wypadkami spowodowanymi działalnością przemysłu,

- dyrektywę „Seveso II” (dyrektywa Rady 96/82/WE) z 9 grudnia 1996 r. w sprawie zarządzania zagrożeniami w wyniku poważnych awarii z udziałem niebezpiecznych substancji,

- dyrektywę Rady w sprawie zintegrowanego zapobiegania zanieczyszczeniom i ich kontroli z 24 września 1996 r. (dyrektywa 96/61/WE) – IPPC,

- dyrektywę Rady 67/548/EEC z 27 czerwca 1967 r. w sprawie unifikacji przepisów prawnych i administracyjnych w zakresie klasyfikacji, opakowania i oznakowania substancji niebezpiecznych.

Istotne znaczenia dla rozwoju i stosowania procesu zarządzania ryzykiem środowiskowym miały dyrektywy „Seveso” i „Seveso II”. Pierwsza z dyrektyw „Seveso” [14] została podpisana w 1982 r. w odpowiedzi na awarię, która wydarzyła się w 1976 r. w zakładach chemicznych w miejscowości Seveso we Włoszech. Na mocy tej dyrektywy operatorzy zakładów przemysłowych i władze krajowe zostały zobowiązane do przeprowadzania identyfikacji i kontroli ryzyka poważnych awarii przemysłowych. W następnych latach w celu rozszerzenia zakresu dotychczasowych uregulowań była ona dwukrotnie uzupełniana i poprawiana. W 1995 r. Rada Unii Europejskiej podjęła decyzję o całkowitej modyfikacji dyrektywy „Seveso”, dlatego w 1996 r. przyjęto nową, znacznie rozszerzoną dyrektywę „Seveso II” [15]. Jej zapisy dotyczą zarówno przemysłu jak i środowisk niebezpiecznych substancji chemicznych. W dyrektywie tej wprowadzono zalecenia, które miały się przyczynić do:

- 1) zapobiegania zagrożeniom poważnymi wypadkami z udziałem substancji niebezpiecznych,

- 2) ograniczenia skutków awarii.

Na operatorów instalacji przemysłowych, którzy podlegają jej przepisom, nałożono obowiązek opracowania planów zapobiegania awariom i posiadania wewnętrznych planów ratowniczych na wypadek jej wystąpienia. Podobnymi zadaniami obarczono określone organy władzy państwowej. Bardzo istotnym zapisem dyrektywy jest to, że podmioty gospodarcze podlegające jej zapisom i zlokalizowane blisko siebie zobowiązane są do współpracy w zakresie identyfikacji i oceny ryzyka oraz opracowywania sposobów obchodzenia się ze zidentyfikowanym ryzykiem. Współpraca ta ma na celu uniknięcie „efektu domina”, czyli sytuacji, w której jedno zdarzenie powoduje ciąg innych.

Polska przystąpiła do realizacji zapisów dyrektywy „Seveso II” w 2001 r. Podstawowym dokumentem, który określa wymogi dotyczące zapobiegania poważnym awariom przemysłowym jest ustawa Prawo ochrony środowiska [10]. Szczegółowo sprawy te zostały ujęte w (tytule) IV rozdz. – „Poważne awarie”

Następną dyrektywą, która wpływa na konieczność przeprowadzania procesu zarządzania ryzykiem środowiskowym, jest dyrektywa Rady 96/61/WE z 24 września 1996 r. w sprawie zintegrowanego zapobiegania zanieczyszczeniom i ich kontroli (zintegrowane podejście do spraw ochrony środowiska) [16]. Weszła ona w życie 30 października 1996 r. Państwa członkowskie zostały zobowiązane do dostosowania wewnętrznych regulacji prawnych w ciągu 3 lat,

czyli do 30 października 1999 r. Jej wprowadzanie w niektórych państwach członkowskich Unii Europejskiej okazało się bardzo trudne. Dyrektywa ta jest unijną regulacją, która zmierza do zapobiegania wszelkim zanieczyszczeniom lub ich ograniczania. W postanowieniach dyrektywy IPPC zobowiązano właściwe władze do nakładania i egzekwowania od podmiotów, których dotyczą zapisy dyrektywy, określonych obowiązków służących osiągnięciu głównych celów tej dyrektywy. Jednym z takich obowiązków jest podejmowanie działań zapobiegających wypadkom oraz służących ograniczaniu ich skutków. Wymogi dyrektywy odnoszą się do 6 generalnych kategorii działalności przemysłowej:

- przemysłu energetycznego,
- produkcji i obróbki metali,
- przemysłu mineralnego,
- przemysłu chemicznego,
- obiektów utylizacji i unieszkodliwiania odpadów,
- innych rodzajów działalności określonych w aneksie do dyrektywy.

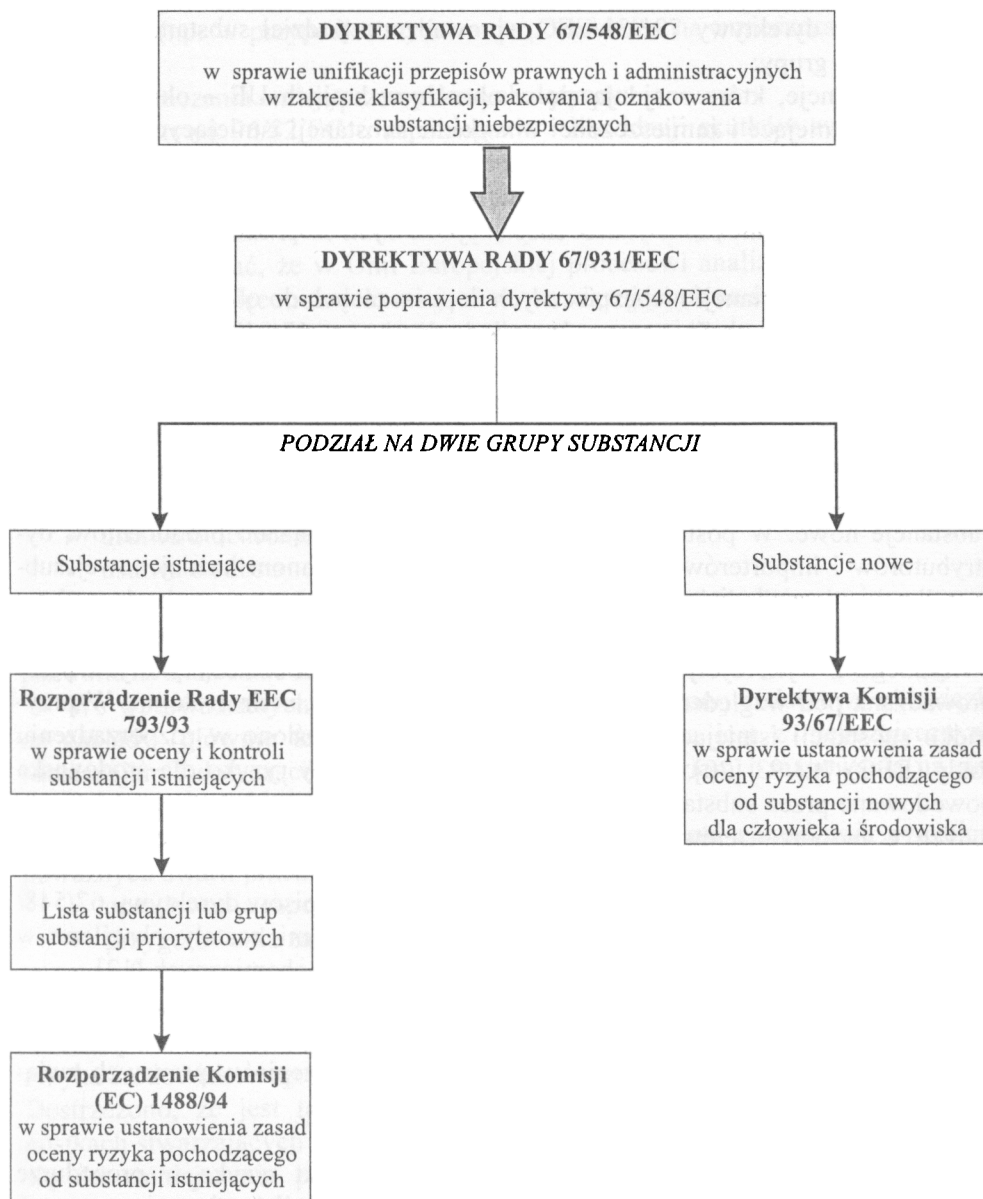
Firmy, których działalność jest szczególnie uciążliwa dla środowiska, muszą na mocy tej dyrektywy w celu uzyskania zintegrowanego pozwolenia, dokonywać analizy ich negatywnego oddziaływania na środowisko i ustalić, jak mu zapobiec lub je zminimalizować. Czyli zobowiązane są one do dokonywania procesu zarządzania ryzykiem. Polska wprowadziła IPPC do swojego prawodawstwa ustawą Prawo ochrony środowiska z 2001 r. [10]. Zgodnie z ustawą termin uzyskania zintegrowanego pozwolenia upłynął 31 grudnia 2003 r. i tylko niektóre branże uzyskały zgodę na przesunięcie tego terminu.

Na rozwój procesu zarządzania ryzykiem w UE istotny wpływ miała również dyrektywa Rady 67/548/EEC z 27 czerwca 1967 r. [22]. Głównym powodem wprowadzenia tej dyrektywy była konieczność ujednolicenia przepisów państw członkowskich Unii Europejskiej w zakresie:

- dopuszczania do obrotu substancji chemicznych,
- wymiany informacji o substancjach dopuszczonych do obrotu,
- oceny ryzyka dla środowiska naturalnego i dla człowieka, jego zdrowia, stwarzanego przez te substancje,
- klasyfikacji, pakowania i oznakowania substancji niebezpiecznych [7, s. 1].

Przewiduje ona powszechne wykorzystanie metod oceny ryzyka zdrowotnego i środowiskowego w procesie ograniczania zagrożeń związanych z substancjami chemicznymi. Dyrektywa ta była już wielokrotnie nowelizowana; poszczególne zmiany przedstawiono na rys. 1.

Bardzo istotne zmiany w zapisach (postanowieniach) dyrektywy wprowadzone zostały w 1979 r. Dyrektywą 79/931/EEC [18] wprowadzono zmiany dotyczące zasad ochrony środowiska przed skutkami działania substancji chemicznych oraz zasad podawania do wiadomości publicznej informacji o substancjach chemicznych, które są wprowadzane do obrotu.

Rys. 1. Zmiany dyrektywy Rady 67/548/EEC

Źródło: [7].

Na mocy dyrektywy 79/931/EEC wprowadzono podział substancji chemicznych na dwie grupy:

- substancje, które znajdują się w obrocie w krajach UE – określone jako substancje istniejące i zamieszczone w wykazie substancji istniejących w obrocie (EINECS),
- substancje wprowadzane do obrotu po 18 września 1981 r. – określone jako nowe i wprowadzane do wykazu substancji nowych dopuszczonych do obrotu (ELINCS).

Pełną listę substancji niebezpiecznych dopuszczanych do obrotu na terenie UE zawiera okresowo weryfikowany załącznik do dyrektywy 67/548/EEC.

Następne zmiany dyrektywy 67/548/EEC dotyczyły określenia zasad przeprowadzania oceny ryzyka dla środowiska naturalnego i zdrowia stwarzanego przez substancje chemiczne. Zostały one wprowadzone w 1993 r. Pierwsze zmiany zostały wprowadzone dyrektywą 93/67/EEC [19]. Określono w niej zasady przeprowadzania oceny ryzyka dla środowiska naturalnego i zdrowia stwarzanego przez substancje nowe. W postanowieniach dyrektywy zobowiązano producentów, dystrybutorów i importerów do zgłaszania właściwym organom każdej nowej substancji chemicznej, która jest wprowadzana do obrotu na rynkach państw członkowskich. Organy te zobowiązane są do przeprowadzania oceny ryzyka, związanego z wykorzystywaniem zgłaszanej substancji. Ocena ryzyka jest przeprowadzana pod względem zarówno środowiskowym jak i zdrowotnym. W przypadku substancji istniejących zasady oceny ryzyka określono w rozporządzeniu Rady (EEC) 793/93 [20], w którym zawarto wymóg, aby ryzyko dla środowiska powodowane przez substancje istniejące było oceniane na podstawie zasad określonych w rozporządzeniu Komisji 1488/94 [21]. Ocena ta jest przeprowadzana przez określone organy władzy.

Polska również jest zobowiązana do stosowania przepisów dyrektywy 67/548/EEC. Zasady postępowania z substancjami chemicznymi zostały określone w ustawie z 11 stycznia 2001 r. o substancjach i preparatach chemicznych [12].

Jednocześnie należy zaznaczyć, iż omówione dyrektywy nie są jedynymi przepisami, na mocy których wprowadzony został wymóg stosowania oceny ryzyka w Unii Europejskiej. Został on wprowadzony do przepisów prawnych związanych z ochroną wszystkich elementów środowiska.

1. Ochrony jakości wód dotyczą:

- wodna dyrektywa ramowa uwzględniająca aspekt ryzyka w procedurze ustalania standardów jakości środowiska wodnego dla określonych zanieczyszczeń w celu ochrony fauny i flory wodnej,
- dyrektywa 98/83/EC mająca na celu ochronę zdrowia ludzi, zobowiązująca państwa członkowskie do zapewnienia, że jakość wody przeznaczonej do picia gwarantuje wykluczenie potencjalnego ryzyka dla zdrowia ludzi.

2. Gospodarki odpadami dotyczy:

- decyzja 2003/33/EC, będąca uzupełnieniem dyrektywy 1999/31/EC w sprawie składowisk odpadów, zobowiązująca niektóre jednostki do dokonywania ana-

lizi ryzyka (np. w przypadku wydawania pozwolenia na umieszczanie odpadów pod ziemią).

3. Ograniczania emisji przemysłowych dotyczy:

- dyrektywa 96/82/EC o zapobieganiu i likwidacji skutków awarii przemysłowych z udziałem substancji niebezpiecznych. W dyrektywie tej jest zapis zobowiązujący określoną grupę podmiotów do opracowywania systemów bezpieczeństwa, które muszą zawierać m.in. ocenę ryzyka scenariuszy przebiegu awarii [5].

Wyraźnie widać, że w Unii Europejskiej procesowi analizy (oceny) ryzyka i jego kontroli poświęcono wiele miejsca w obowiązujących na świecie przepisach.

Polska stopniowo dostosowuje wewnętrzne przepisy do dyrektyw UE oraz międzynarodowych konwencji, a także do wymogów regulacji prawnych OECD. Szczególne znaczenie w tym zakresie mają:

- nowa ustawa o ochronie środowiska wraz z rozporządzeniami wykonawczymi, w których określono m.in. zasady analizy ryzyka i zasady planowania na wypadek poważnych awarii przemysłowych,
- ustawa o ochronie przeciwpożarowej,
- ustawa o substancjach chemicznych.

Ponadto same przedsiębiorstwa wprowadzają rozwiązania, które mają zapewnić spełnienie wymogów stawianych przez dyrektywy i konwencje, a przede wszystkim pozwolić na skutecznie zapobieganie poważnym awariom przemysłowym.

We wprowadzanych rozwiązaniach prawnych nałożono dodatkowe obowiązki na zakłady (głównie te, których działalność związana jest z niebezpiecznymi substancjami) dotyczące zapobiegania poważnym awariom i reagowania na nie. Przedsiębiorstwa są zobowiązane m.in. do:

- opracowania i wdrożenia zakładowego programu zarządzania ryzykiem poważnych awarii przemysłowych,
- opracowania raportów bezpieczeństwa,
- przygotowania zakładowych planów awaryjnych,
- informowania społeczeństwa o zagrożeniach i zasadach zachowania się w sytuacji awarii [3].

Na podstawie niniejszych uwag można stwierdzić, że problematyce analizy ryzyka środowiskowego oraz jego kontroli poświęca się wiele uwagi w przepisach. Dostrzeżono, że jest to proces, którego przeprowadzanie (szczególnie w jednostkach stwarzających duże ryzyko dla środowiska naturalnego) może przyczynić się do zmniejszenia prawdopodobieństwa wystąpienia awarii bądź katastrofy przemysłowej. W działaniach zmniejszających prawdopodobieństwo wystąpienia katastrofy ekologicznej szczególnie duże znaczenie ma wczesne wykrycie ryzyka wystąpienia awarii, przewidzenie jej skutków oraz opracowanie programu obchodzenia się z tym ryzykiem, a zarządzanie ryzykiem środowiskowym jest procesem, który odgrywa dużą rolę w tym zakresie. Zasadne wydaje się więc poświęcenie tak dużej uwagi w obowiązujących przepisach temu procesowi. Pozwala to przede wszystkim na szybszy rozwój zarządzania ryzykiem środowiskowym.

Literatura

- [1] Karlikowska B., *Zarządzanie ryzykiem środowiska naturalnego*, „Zarządzanie Ryzykiem” 2004 nr 4.
- [2] Mniszek W., *Narażenie na substancje chemiczne w kontekście zarządzania i nadzoru nad ryzykiem*, [w:] *Ocena środowiskowego ryzyka zdrowotnego, zarządzanie i nadzór nad ryzykiem oraz komunikacja o ryzyku*, (materiały szkoleniowe), Instytut Medycyny Pracy i Zdrowia Środowiskowego, Sosnowiec 11-12 grudnia 2000.
- [3] *Poradnik metod ocen ryzyka związanego z niebezpiecznymi instalacjami procesowymi* <http://manhaz.cyf.gov.pl/manhaz/przewodnik/Wprowadzenie.htm> – data wejścia 05.03.2005 r.
- [4] Tatulińska I., *Ryzyko jako źródło ubezpieczeń*, „Pismo Rzecznika Ubezpieczonych” kwiecień 2005 nr 15.
- [5] *Wdrażanie metod analizy środowiskowego ryzyka zdrowotnego do ustalania i kontroli przestrzegania normatywów środowiskowych* – www.ietu.katowice.pl/wp/Projekty/RYZ/YKO.htm – data wejścia 17.10.2004.
- [6] *Wtyczne oceny ryzyka środowiskowego* – http://manhaz.cyf.gov.pl/manhaz/final/wyt_oceny_ryz.htm – data wejścia 12.09.2004.
- [7] *Zasady oceny ryzyka środowiskowego pochodzącego od substancji i preparatów chemicznych w prawodawstwie Unii Europejskiej i polskim* – www.manhaz.cyf.gov.pl/manhaz/final/ZASADY_OCENY_RYZYKA_SRODOWISKOWEGO - data wejścia 09.06.2004.
- [8] Żurek J. (red.), *APELL – Świadomość zagrożeń i możliwości przygotowania się na wypadek wystąpienia awarii na szczeblu lokalnym*, „Biblioteka Nadzwyczajnych Zagrożeń” 1999, z. 2 – www.mos.gov.pl/lmateriały_informacyjne/raporty_opracowania/apell/początek... – data wejścia 25.11.2003.
- [9] *Druga polityka ekologiczna państwa*, Rada Ministrów RP, Warszawa, grudzień 2000.
- [10] Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 rok – Prawo ochrony środowiska (DzU nr 62, poz. 627).
- [11] Ustawa z dnia 27 lipca 2001 roku o wprowadzeniu ustawy Prawo ochrony środowiska, ustawy o odpadach oraz zmianie niektórych ustaw (DzU 2001 nr 100, poz. 1085).
- [12] Ustawa z dnia 11 stycznia 2001 roku o substancjach i preparatach chemicznych (DzU 2001 nr 11, poz. 84).
- [13] Ustawa z dnia 5 lipca 2001 roku o zmianie ustawy o substancjach i preparatach chemicznych (DzU 2002 nr 142, poz. 1187).
- [14] Dyrektywa Rady 82/501/EWG z 24 czerwca 1998 roku w sprawie zagrożenia poważnymi awariami przez niektóre rodzaje działalności (DzU L 230 z 5.08.1982).
- [15] Dyrektywa Rady 96/82/WE z 9 grudnia 1996 roku w sprawie zarządzania zagrożeniami poważnymi awariami z udziałem substancji niebezpiecznych (OJL 10 1997, s. 13-33).
- [16] Dyrektywa Rady 96/61/WE z 24 września 1996 roku w sprawie zintegrowanego zapobiegania i kontroli zanieczyszczeń (OJL 257 1996, s. 26-40).
- [17] Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2003/105/WE z 16 grudnia 2003 roku zmieniająca dyrektywę Rady 96/82/WE dotyczącą zarządzania zagrożeniami poważnymi awariami z udziałem substancji niebezpiecznych.
- [18] Dyrektywa Rady z 18 września 1979 roku w sprawie szóstej poprawki do dyrektywy 67/548/EEC w sprawie unifikacji przepisów prawnych i administracyjnych w zakresie klasyfikacji, opakowania i oznakowania substancji niebezpiecznych (OJ L 259, 1979, s. 10).
- [19] Dyrektywa Komisji Europejskiej z 20 lipca 1993 roku w sprawie ustanowienia zasad oceny ryzyka dla człowieka i środowiska od substancji zgłoszonych zgodnie z dyrektywą Rady 67/548/EEC (OJ L 227, 1993, s. 9).
- [20] Rozporządzenie Rady (EEC) 793/93 w sprawie oceny i kontroli substancji istniejących (OJ L 84, 1993, s. 1).
- [21] Rozporządzenie Komisji (EC) 1488/94 z 28 czerwca 1994 roku w sprawie ustanawiania zasad oceny ryzyka dla człowieka i środowiska od substancji istniejących zgodnie z rozporządzeniem Rady (EEC) 793/93 (OJ L 161, 1994, s. 3).

-
- [22] Dyrektywa Rady 67/548/EEC z 27 czerwca 1967 roku w sprawie unifikacji przepisów prawnych i administracyjnych w zakresie klasyfikacji, opakowania i oznakowania substancji niebezpiecznych (OJ L 196, 1967, s. 1).

LEGAL PREMISES OF THE ENVIRONMENTAL RISK MANAGEMENT

Summary

The growing number of industrial catastrophes is the main reason for searching means to decrease the possibility of the occurrence of such events. The most important are: early discovery of the risk, foreseeing accident's effects and preparing a special programme of risk management. A special role is assigned to the environmental risk management, therefore the law regulations started to appear in many countries, obliging enterprises and governmental agencies to carry out the risk analysis and to prepare plans to prevent catastrophes or minimize their effects. In the European Union countries' regulations special attention is paid to the environmental risk estimation and management. In the experts' opinion it is very important for the reduction of the occurrence of ecological disasters.

Mgr Agnieszka Panasiewicz jest pracownikiem Katedry Zarządzania Jakością i Środowiskiem Akademii Ekonomicznej we Wrocławiu – Wydział w Jeleniej Górze.